Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 260 Vineri 22 Septembrie 1939
12 Pagini
P I I I I

ABONAMENTE
IN ŢARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

ABONAMENTE
IN ŢARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
şi UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
şi UNIV.-SPORT
câte 500 lei

DIRECTOR
ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Abuzuri cronice

Preocupat de a feri societatea de anumite rele şi primejdii pe care vechea legiuire penală nu le avusese în vedere, noul legiuitor a sancţionat delicte şi contravenţiuni inexistente până atunci. Cuprinzând pedepse mai uşoare sau mai aspre, după cum răspunderea autorilor şi răsfrângerea faptelor sunt mai mici sau mai mari, codul penal în vigoare pune la dispoziţia ordinei publice şi a liniştei sociale diferite mijloace, de o eficacitate direct proporţională cu măsura în care sunt întrebuinţate.

Astfel, multă lume suferă neajunsuri şi chiar pagube din cauza lapoviţei şi a noroiului asvârlit de vehiculele în mers vertiginos. Puţini însă ştiu că codul penal prevede pedeapsă pentru „conducătorul de automobil care, atunci când drumul, şoseaua sau strada este plină de noroi sau apă, nu conduce încet, spre a feri pe pietoni şi îi stropeşte".

In acelaş spirit de ocrotire colectivă — care formează una din însuşirile elementare ale umanităţii — există pedepse pentru „acela care refuză, fără just motiv, să dea ajutorul ce i s'a cerut în caz de înec, inundaţie, incendiu, tâlhărie sau orice alt caz de pericol flagrant"; pentru „acela care „fără intenţie, prin orice mijloace, cauzează moartea sau rănirea animalelor altuia"; pentru „acela care, prin orice mijloace, murdăreşte vreun lucru mobil sau imobil, aparţinând în totul sau în parte altuia"; pentru „acela care va arunca pietre sau alte lucruri tari ori gunoae, pe case, pe zidurile sau în grădini ori în împrejurimile străine".

Sancţiuni cu închisoare şi (nu sau) amendă există şi pentru apărarea moralităţii publice de excesele nesocotinţei. Căci nu se poate califica altfel faptul aceluia „care făcând bae în public, fără costum, se comportă astfel încât prin aceasta jigneşte simţul de pudoare publică"; faptul aceluia „care apare în public într'o stare de beţie ce provoacă scandal", precum şi al aceluia „care, cu voinţă, îmbată pe altul, fie procurându-i băutură, fie făcând cu el prinsoare de a bea o anumită cantitate"; şi în sfârşit faptul „cârciumarului care a servit băuturi alcoolice unei persoane mai mică de 16 ani sau unei persoane în vădită stare de ebrietate".

Iată numai o parte din măsurile menite să apere moralitatea şi liniştea locuitorilor.

Şi cu toate acestea, când ploile produc lapoviţe şi noroae, mulţi trecători sunt stropiţi de roţi în fugă amenţitoare; multe case sunt murdărite din rea voinţă sau distracţie; gunoae şi târtvuri se văd şi pe terenuri îngrădite, nu numai pe cele virane; nenumărate costume de bae sunt descoperite cu mare greutate; sgomotul claesoanelor, interzis în mod lăudabil în Capitală şi în câteva oraşe, turbură somnul locuitorilor rurali şi al maselor de pacienţi şi vilegiaturişti în staţiunile de cură şi odihnă; larma de chefiii în localuri de petreceri continuă pe străzi până noaptea târziu; minori cu părinţi cunoscuţi dar absenţi sub raportul supravegherii copiilor, vagabondează: iată atâtea abuzuri neînfrânate şi deci încurajate.

Din nefericire această anomalie are la bază, în primul rând, nepăsarea individuală şi colectivă, adică lipsa reacţiunii aşteptate de legiuitor atunci când a edictat atâtea măsuri de ocrotire.

Numai prin semnalarea a cât mai multor recalcitranţi organelor îndreptăţite să-i reprime, prin eşirea din proteste sterile şi trecerea la constatări imediate, prin cooperarea socială la acţiunea de prevenire a societăţii de relele ce o pândesc sau o bântue, se poate da legilor întreaga lor eficacitate.

După ocuparea Poloniei

Intrarea trupelor Sovietice în Polonia a făcut imposibilă şi inutilă orice rezistenţă a acestei ţări împotriva armatelor germane. Joncţiunea coloanelor, care înaintează spre răsărit, cu cele care înaintează spre apus este numai o chestie de zile şi pe alocurea o chestie de ceasuri. Tunul bubue încă la Varşovia, dar lupta îndârjită a ultimilor apărători ai teritoriului naţional aparţine de acum înainte istoriei şi legendei. Ea nu mai aparţine tacticei şi nu mai este în măsură să ducă azi la rezultate militare şi politice concrete.

O repede şi sguduitoare tragedie politică şi militară s'a petrecut sub ochii noştri. O uriaşă diferenţă de potenţial între cele două forţe în prezenţă şi o considerabilă superioritate tehnică din partea Germaniei au dat acesteia, în abia trei săptămâni, unul din cele mai fulgerătoare succese, pe care le înregistrează istoria militară şi au redus la inacţiune o armată, care se pregătea de douăzeci de ani şi căreia nu i-a lipsit nici bravura, nici eroismul, nici voinţa de sacrificiu. Din punct de vedere militar sunt numeroase învăţăminte de tras din războiul germano-polon, dar soarta Poloniei se joacă de azi înainte pe teatrul de război apusean, iar activitatea viitoare a Poloniei legale va urma să se desfăşoare pe terenul juridic şi politic. De aceia pentru moment, în starea haotică de astăzi e util să examinăm elementele situaţiei create din aceste puncte de vedere.

In discursul său radiodifuzat la 17 Septembrie, d. Molotov a arătat motivele intervenţiei trupelor sovietice în Polonia. „Statul polon şi guvernul său, a spus d-sa, au încetat să existe de fapt. In urma acestei situaţii, tratatele încheiate între Uniunea Sovietelor şi Polonia au încetat să existe". De aceia, deşi guvernul sovietic a rămas neutru, până în ultimul timp, el nu mai poate rămânea neutru faţă de situaţia creată. El intervine deci în Polonia pentru a evita „toate eventualităţile şi surprinderile, care ar putea crea o ameninţare faţă de Uniunea Sovietelor", pentru a „lua sub protecţia sa" pe ucrainienii şi ruşii albi, care trăesc în Polonia, în fine pentru „a libera poporul polon de un războiu nenorocit" şi „a-i da putinţa să înceapă o viaţă paşnică".

Comunicatul oficial germano-sovietic din 18 Septembrie, care constată, după intrarea trupelor ruse în Polonia, acordul dintre interesele Reichului şi Uniunii Sovietice şi conformitatea acţiunii trupelor ruso-germane în Polonia cu spiritul şi textul pactului dela Moscova, arată la rândul lui că „misiunile acestor trupe consistă în a restabili în Polonia ordinea şi pacea distruse prin descompunerea Statului polon, precum şi în a ajuta populaţia din Polonia de a-şi statornici din nou condiţiunile existenţei sale naţionale".

Aceste afirmaţii concordante se mărginesc deci pentru moment a constata inexistenţa Statului şi guvernului polon şi a subliniia paralelismul de acţiune germano-sovietic faţă de Polonia, fără a da preciziuni asupra intenţiilor viitoare ale ocupanţilor. Este evident că fiecare din ei va încorpora cel puţin populaţiile alogene din Polonia şi e posibil ca pentru regiunile pur poloneze să convină asupra constituirii unui nou Stat polon de proporţii mai reduse, fie cu o suveranitate deplină, fie cu suveranitate limitată, ca în cazul Boemiei. Dacă ar fi vorba de o desmembrare printr'o anexiune pură şi simplă, ea ar fi numai rezultatul unei acţiuni unilaterale a ocupanţilor. Dacă din potrivă ocupaţia definitivă s'ar mărgini la o parte a teritoriului, încorporarea ar trebui să facă obiectul unui tratat, căci ocupaţia militară nu este decât o simplă stare de fapt, un act de posesiune din care nu pot decurge efecte internaţionale permanente. Aceasta ar implica însă existenţa unui guvern legal, care să recunoască starea de lucruri creată.

Aceste ipoteze par a fi confirmate de discursul rostit Marţi la Danzig de Fuehrer, care a pronunţat, în prima parte a cuvântării sale, o aprigă condamnare a tratatului dela Versailles, declarând formal că „Polonia nu va mai învia nici odată sub forma dela Versailles" şi că Germania „a avut grijă să creeze în Polonia o situaţie, care va permite poate să se discute cu bun simţ şi calm cu reprezentanţii acestui popor".

Problema reprezentării legale a Poloniei se va pune deci pe planul actualităţii imediate, în cel mai apropiat viitor. Puterile ocupante vor căuta să ajungă la formarea în Polonia a unui guvern, cu care să poată discuta noul statut al ţării. La rândul lor Puterile occidentale vor considera de sigur ca legal guvernul, cu care au încheiat pactele lor de asistenţă.

(Continuare în pag. 2-a)

In ajunul încheerii operaţiilor militare din Polonia

de R. SEIŞANU

Situaţia aproximativă a fronturilor din Polonia, pe ziua de 19 c.

După comunicatul comandamentului german, rezistenţa trupelor polone, care erau de opt zile încercuite în sectorul Bzura, de lângă Kutno, a fost înfrântă. Aceste trupe s'au predat; ca şi o parte din cele care mai luptau la nord de Lwow.

In sectorul de sud galiţian, germanii au ocupat regiunea bogată în gaz metan şi petrol, Drohobycs şi s'au apropiat de râul Styr, unde vor lua contact cu trupele sovietice.

Unităţile polone din Varşovia şi Lwow continuă însă să reziste, cu toate că ambele oraşe sunt complet împresurate şi sub focul artileriei şi al aviaţiei germane.

In Polonia orientală coloanele sovietice dela nord se apropie de Grodno şi Bielostok; cele dela centru, au atins Brest-Litowsk unde s'au oprit în faţa liniilor germane; iar coloanele de la sud au ajuns în regiunea Lwow şi lângă cursul superior al Styr-ului, unde, de asemenea, se vor opri, căci aci vor întâlni trupele germane.

Din punctul de vedere operativ militar războiul din Polonia poate fi considerat sfârşit din moment ce grosul forţelor polone a fost scos din luptă; iar armatele germane şi sovietice ocupă aproape totalitatea teritoriului polon.

Din punctul de vedere politic situaţia ce s'a creat Poloniei, prin absenţa unui guvern naţional pe propriul său teritoriu, este interpretată de puterile beligerante ocupante, ca o dispariţie a statului polon.

Reamintim că guvernul sovietic, în comunicarea ce a făcut-o fostului ambasador al Poloniei din Moscova, a ţinut să justifice intervenţia armată a U. R. S. S. în Polonia orientală prin două argumente de ordine diferite, — unul politic: dispariţia statului polon prin lipsa de activitate manifestă a guvernului său şi altul, etnic şi poliţienesc: necesitatea de a asigura ordinea în acele părţi apropiate de zona frontierei sale occidentale şi de acorda protecţia sa ucrainienilor şi ruşilor albi, înrudiţi cu ruşii.

Aceste teritorii din Polonia orientală au fost obiectul unor tratative în timpul războiului mondial, între Rusia sovietică, Germania şi Austro-Ungaria.

La 3 Martie 1918 Germania şi Austro-Ungaria au încheiat cu Rusia sovietică tratatul de pace dela Brest-Litowsk, în care s'a prevăzut a cincea împărţire a teritoriilor polone, fără însă ca numele Poloniei să fie menţionat.

Prin acest tratat (art. 3), Rusia sovietică a recunoscut că „teritoriile situate la vest de linia convenită şi care au aparţinut Rusiei nu vor mai fi supuse suveranităţei ruse".

Prin „linia convenită" s'a înţeles linia urmată de frontul germano-rus din 1917, care trecea la est de Vilno, de Pinsk şi de Lwow.

Prin acelaş tratat Germania şi Austro-Ungaria s'au mărginit să spună, că ele au „intenţia să reguleze viitoarea soartă a acestor teritorii (poloneze) de acord cu populaţia".

Cum au înţeles ele să aplice acest principiu? Pe baza unui ante-proect de împărţire a teritoriilor poloneze, Germania urma să anexeze partea occidentală până aproape de Varşovia şi vest de Cracovia; Austria, partea centrală cu oraşele Varşovia, Lublin (Galiţia era în posesiunea sa); iar în partea orientală s'ar fi constituit două state: Lituania, la nord, cu capitala Vilna, sub influenţa germană şi Ukraina, la sud, ca un fel de „condominium" germano-austriac.

Generalul Ludendorff, sprijinit de naţionaliştii germani, a cerut atunci să fie încorporat în teritoriul german un teritoriu polon mai întins, până la est de Brest-Litowsk şi nord de Lwow.

Proectele acestea s'au spulberat în toamna anului 1918 cu prilejul încheerei armistiţiului.

Când s'a semnat tratatul de la Versailles, numai frontierele occidentale ale Poloniei au fost fixate, pe când cele orientale au rămas în gol. De aceea în art. 87 din acest tratat s'a spus:

„Frontierele Poloniei, care nu sunt specificate de prezentul tratat, vor fi ulterior fixate de Puterile principale şi asociate".

La 8 Decembrie 1919 s'a publicat o declaraţie din partea puterilor aliate victorioase, în care s'a indicat o frontieră provizorie orientală a Poloniei, care corespundea cu aceea prevăzută de Conferinţa politică rusă. Aceeaş linie a fost apoi propusă de lordul Curzon, ministrul de externe al Angliei, Poloniei, în 1920, când trupele bolşeviste se apropiaseră de Vistula, pe care să-şi retragă trupele, în vederea încheerei armistiţiului. De atunci linia în chestiune a fost numită „Curzon".

Polonia eşind însă învingătoare, prin tratatul de la Riga din 1921, ea a obţinut o altă frontieră, care neavând caracterul etnic, a fost conside-

(Continuare în pag. 2-a)

O comisie militară română

s'a întâlnit cu una sovietică pe podul dela Sniatin, de pe Nistru

Prin telefon dela corespondentul nostru

Sniatin, 19

La cererea comandamentului sovietic, o comisiune militară rusă s'a întâlnit azi, la ora 2 d. a., cu o comisiune militară română, pe podul dela Sniatin pentru a stabili modalităţile trecerilor dintr'o parte în cealaltă.

Cu acest prilej, ofiţerul rus a declarat că aduce salutul armatei sovietice către armata română şi asigură neutralitatea faţă de România.

Ofiţerul român mulţumind pentru salutul adus armatei noastre, i-a comunicat că instrucţiunile guvernului către armată sunt să observe o atitudine amicală faţă de trupele sovietice şi că atitudinea politică a României este neutralitatea.

La aceste cuvinte, ofiţerul sovietic salută.

Ofiţerii sovietici s'au despărţit, apoi, exprimându-şi speranţa că vor trăi în relaţiile cele mai amicale cu românii.

Cum e comentat discursul cancelarului Hitler la Berlin

Prin telefon dela corespondentul nostru particular

Berlin, 19. — Cancelarul Hitler a ţinut la Danzig un discurs asupra situaţiei europene şi deci şi asupra problemei războiului.

Cu toate că discursul nu a fost ţinut, contrariu tuturor aşteptărilor, în faţa Reichstagului, ci a fost discursul de intrare în Danzig a şefului statului german, totuş acest fapt nu diminuiază cu nimic importanţa politică covârşitoare ce i s'a atribuit dinainte de către cercurile neutre, importanţă ce acum, după ţinerea discursului, nu este mai puţin recunoscută.

Cercurile neutre se aşteptau ca Führerul să pue problema continuării războiului sau mai bine zis, dacă războiul va fi dus prin toate mijloacele, pe frontul de Vest. Această aşteptare a fost împlinită. După părerile germane problema însă nu a fost pusă în forma unui apel, ci în forma unui avertisment. In special, se constată, făcându-se o comparaţie cu declaraţiile d-lui Hitler, din 1 Septembrie, în faţa Reichstagului, o diferenţă, întrucât atunci, la isbucnirea războiului cu Polonia, Führerul a subliniat situaţia serioasă a Germaniei, în timp ce acum, la Danzig, s'a arătat plin de încredere, după victoria asupra Poloniei.

Pe de altă parte, se pune întrebarea dacă declaraţiile de azi ale cancelarului Hitler pot fi luate în consideraţie ca o bază pentru o ultimă încercare de mijlocire. Această mijlocire însă, nu se va putea face decât pe baza declaraţiilor făcute de Führer asupra Poloniei şi viitorului ei, adică, în general, pe o bază mult mai grea decât înainte pentru puterile occidentale. Asigurările cancelarului Hitler că Polonia nu va renaşte niciodată în forma tratatului dela Versailles sunt privite ca o caracterizare absolut clară a ţintei politice germane faţă de Polonia. Deasemenea, cercurile politice observatoare acordă o deosebită atenţiune faptului că reglementarea definitivă a problemei polone a fost amânată pe un termen nelimitat, adică până când se va putea discuta în linişte cu reprezentanţii poporului polon. In acelaş timp, cancelarul Hitler a asigurat că forma definitivă pe care o va lua Polonia va depinde de Germania şi de Rusia, adică de interesele comune ale acestor două state în spaţiul polonez.

Discursul cancelarului Hitler nu conţine lămuririle mult aşteptate asupra modului cum Germania şi Rusia înţeleg să-şi împartă teritoriile poloneze. Acest fapt a dus, în mod parţial, la părerea că între Germania şi Rusia nu s'a fixat, în această privinţă, un acord de mai înainte.

Armata sovietică a continuat şi azi înaintarea în fosta Galiţie austriacă. Acest lucru confirmă şi mai mult părerea că între Germania şi Rusia urmează de abea să se încheie o convenţie asupra împărţirii teritoriilor polone.

(Continuare în pag. 2-a)

Führerul primind pe frontul de luptă din Polonia, raportul făcut de comandanţii de armată

Evenimentele internaţionale de Marţi

MAREA BRITANIE. — Ziarele engleze fac elogiul trupelor poloneze şi amintesc situaţia asemănătoare a Belgiei în 1914. „Belgia este azi restaurată — scrie „Times" — şi în plina ei suveranitate în vreme ce şeful oştilor care au invadat-o acum 25 ani mănâncă pâinea amară a exilului la Doorn".

— Ministerul informaţiilor arată că ajutorul pe care-l va da Australia în actualul război va fi mai important ca în 1914.

— Ziarul „Daily Telegraph" află din sursă sovietică că armatele sovietice ar urma să înainteze până la linia anunţată sub numele „linia Curzon". Ziarul adaugă că după declaraţii ale cercurilor sovietice, se pare că Moscova nu are intenţia de a creia o frontieră comună ruso-germană, ci preferă stabilirea unui stat tampon.

FRANŢA. — Presa franceză aduce şi ea elogii „rezistenţei eroice" a armatei polone, condamnă acţiunea sovietică şi îşi exprimă credinţa că prezenţa unei puternice armate ruse va determina Reichul să menţină numeroase trupe în răsărit.

GERMANIA. — Cancelarul Hitler a rostit la Danzig un important discurs, al cărui text îl publicăm în cuprinsul ziarului.

— Presa germană relevă că prin intrarea trupelor ruse în Polonia a fost creată o nouă situaţie care este „hotărâtoare". Ziarele germane susţin teza că „după plecarea conducătorilor polonezi, nimic nu mai poate justifica alianţa puterilor apusene cu vechea Polonie".

(Continuare în pag. 2-a)

D. şi d-na Chamberlain, în obişnuita lor plimbare de dimineaţă, purtând măştile de gaze